

မင်းသိန်းဝင်း

အလွန်အမင်း

ထက်ကျော်

အမှာ စာ

ပုဂ္ဂလိက မြန်မာသတင်းစာများ ဟာ ၁၉၆၄ ခုနှစ်မှ စလို့ မြန်မာနိုင်ငံမှ ပျောက်ကွယ်သွားခဲ့ပါတယ်။ တစ် ပါတီအာဏာရှင်စနစ်(ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်) နဲ့ နိုင်ငံကို အုပ်ချုပ်တော့မယ်လို့ စစ်အာဏာရှင်အုပ်စုက ကြေညာ ခဲ့ပြီး ၁၉၆၄ ခုနှစ်ကစလို့ ပြည်သူပိုင်သိမ်း စီးပွားရေးစနစ်ကို ကျင့်သုံးခဲ့ရာမှာ ပုဂ္ဂလိကသတင်းစာတွေလည်း တစ်ဖြုတ်ဖြုတ်နဲ့ ပြုတ်ကုန်ကြပါတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ဖိုးသောကြာက ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ (၁၉၄၆-၆၀) ပိတ် ပြီး မိုးကြိုးသတင်းစာကို အယ်ဒီတာချုပ်လုပ်လို့ ထုတ်နေပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံသတင်းစာဆရာအသင်း (BIA) အတွင်းရေးမှူးတာဝန်နဲ့ တော်လှန်ရေးကောင်စီအစိုးရလက်ထက်မှာ ပေါ်ပေါက်လာတဲ့ စာနယ်ဇင်းကောင်စီမှာ လည်း ပါဝင်ခဲ့ပါတယ်။ သတင်းစာလုပ်သက်ကလည်း ၁၉၄၆ ခုနှစ်မှာ (၁၁) နှစ်ရှိပြီမို့ ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံအတွက် ကြီးမားလှတဲ့ သတင်းစာ တန်ဖိုး၊ တစ်နည်း စတုတ္ထမဏ္ဍိုင်တန်ဖိုးကို နားလည်နေသူဖြစ်နေပါပြီ။

ပုဂ္ဂလိကသတင်းစာ အမြစ်ပြုတ်သွားခဲ့ပြီး နှစ်ပေါင်း ၅၀ (ရာစုနှစ်ဝက်) အကြာမှာ ၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ ဧပြီ (၁) ရက်နေ့ကစလို့ ပုဂ္ဂလိကသတင်းစာများ ထုတ်ဝေခွင့်ပြုတော့မယ်ဆိုတဲ့ အတွက် 'ရွှေနိုင်ငံသစ်' နာမည်နဲ့ သတင်းစာထုတ်ဝေခွင့် လျှောက်ထားခဲ့ပါတယ်။ ရည်မှန်းချက်က 'ဒီမို

က ရေစီနိုင်ငံတော်' ကို 'ရွှေနိုင်ငံသစ်' လို့ တင်စားလိုက်တာပါပဲ။ ထုတ်ဝေဆဲ 'ဖေးဖရိတ်သတင်း' နဲ့ သတင်းသစ် (ယခု ခေတ်မိုး) ဂျာနယ်နှစ်စောင်ကို ရပ်နားထားမယ်၊ သတင်းစာကို တစ်နှစ် ၁၂ လ ထုတ်မယ်။ သတင်းစာထုတ်ပြီး စီးပွားရေး အဓိကလုပ်တာ မဟုတ်လို့ စရိတ်ကာမိရင် ဆက်ထုတ်မယ်၊ မခံနိုင်သည့် တိုင်အောင် (၁၂ လ) တော့ အရှုံးခံထုတ်မယ်။ ကလောင် ရဲဘော်တွေ ဝိုင်းကူညီကြပါလို့ ရိုးရိုးရှင်းရှင်းပြောကြားရင်း 'ရွှေနိုင်ငံသစ်' ကို ထုတ်ဝေခဲ့ပါတယ်။ (၁၂ လ) ပဲ ခံခဲ့ပါတယ်။ အရှုံးမတတ်နိုင်လို့ သတင်းလွတ်လပ်ခွင့်နဲ့ စိန်ခေါ်အပြိုင်ကစားရင်း 'ဘွာ' ခတ်ပြီး ရပ်နားခဲ့ရပါတယ်။

ကလောင်ရဲဘော်တွေထဲမှာ 'ရဲဘော်ထက်ကျော်' ပါဝင်ပါတယ်။ ရဲဘော်ထက်ကျော်က 'ဖေးဖရိတ်' သတင်းဂျာနယ်မှာ စဉ်ဆက်မပြတ် ဆောင်းပါးရှင်ဖြစ်ပါတယ်။ ဖိုးသောကြာက ရဲဘော်ထက်ကျော်ရဲ့ ကလောင် ကို ကောင်းစွာသိထားသလို၊ ရဲဘော်ထက်ကျော်ကလည်း ဖိုးသောကြာခံယူတဲ့ 'သတင်းစာမူ' (Principle of Journalism) ကို ကောင်းကောင်း ကြီး သိသူဖြစ်ပါတယ်။ ဖိုးသောကြာဦးစီးတဲ့ 'ရွှေနိုင်ငံသစ်' သတင်းစာပါ အကြောင်းအရာများအားလုံး (ကာတွန်းပုံများ အပါအဝင်) ဟာ သတင်းစာမူ၊ သတင်းစာကျင့်ဝတ်ပေါ်မှာ သာ ရပ်တည်ပါတယ်။ ဖိုးသောကြာခံယူထားတဲ့ 'သတင်းစာမူ' ဆိုတာကလည်း မြန်မာနိုင်ငံသတင်းစာ ဆရာကြီး များ ၊ (မြန်မာကုန်းဘောင်မင်းဆက် မင်းတုန်းမင်းကြီး လက်ထက်မှာ ထုတ်ဝေခဲ့တဲ့ ရတနာပုံသတင်းစာရဲ့ အယ်ဒီတာချုပ် သတင်းစာဆရာကြီး 'ဘိုးဝဇီရ' အပါအဝင်) ကမ္ဘာ့သတင်းစာဆရာကြီးများ (New York World) သတင်းစာပိုင်ရှင် ဂျိုးဇက်ပူလစ်ဇာ (၁၈၉၂ ခုနှစ်) တို့ လက်ဆင့်ကမ်းမျှဝေပေးတဲ့ အတွေ့အကြုံတွေ၊ သတင်းစာအတတ်ပညာတွေပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီလက်ဆင့်ကမ်း အတွေ့အကြုံက ရရှိတဲ့ သတင်းစာမူဆိုတာက ‘ကိုယ်ကျိုးမဖက်၊ မျှတမှုရှိကာ၊ အရာရာကို သိလည်း သိ၊ လုပ်လည်း လုပ်ရဲသော၊ ပြည်သူ့အကျိုးပြုစိတ်ဓာတ် အပြည့်အဝရှိကြသည့် ပုဂ္ဂလိကများကသာ သတင်းစာများကို ပိုင်ဆိုင်ကြသည့် အားလျော်စွာ သတင်းစာများက ပြည်သူကို အကျိုးပြုရမည်။ သတင်းစာသမားများ သည် ဘာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ မိမိတို့ ကို မိမိ (သို့မဟုတ်) တစ်စုံတစ်ဦး၏ ဩဇာအောက်မှ ကင်း လွတ်သည့် စတုတ္ထမဏ္ဍိုင်အဖြစ် ခံယူထားကြသည် ။ သတင်းစာအလုပ်သည် ပွင့်လင်းခြင်း၊ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျမှုကို လက်ကိုင်ထားခြင်း၊ ကိစ္စတစ်ခုမှန်-မမှန် စိစစ်ဝေဖန်ရခြင်း၊ ပြည်သူလူထုကို သိခွင့်ပေးရမည့် ခံယူချက်ရှိခြင်း တို့ ဖြစ်သည် ။ ထိုအချက်များအားလုံးက ဝေဖန်သုံးသပ်မှုကို ဖွင့်ပေးခြင်းဖြစ်သည် ။ သတင်းစာမူကို သတင်း သမားများ သည် ကာလရှည်ကြာ အလိုအလျောက် သဘောတူညီစွာ လက်ကိုင်ထားခဲ့ကြသည် သာ ဖြစ်ပါတယ်။ ယင်းသဘောတူညီမှုရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်က ‘ပြည်သူလူထု၏ ယုံကြည်မှုအတွက် ဝန်ဆောင်ပေးခြင်း’ ပဲ ဖြစ်ပါ တယ်။ ဤသည် တို့ မှာ နိုင်ငံရေးစနစ်များမှ ဆင်းသက်လာသော အခြေခံသဘောတရားဖြစ်တာကြောင့် သတင်း စာနဲ့ နိုင်ငံရေးသည် ‘အမြွှာ’ (Journalism and Politic are twin) လို့ ဆိုရိုးစကားဖြစ်လာတတ်ပါတယ်။ ‘ပြည်သူလူထု၏ ယုံကြည်မှုကို ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်း’ ဆိုတာက ပြည်သူတို့ က နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနဲ့ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာကိစ္စတွေကို စဉ်းစားဆုံးဖြတ်နိုင်ဖို့ လိုအပ်တဲ့ သတင်းနဲ့ အချက်အလက်တွေကို ပံ့ပိုးပေးတဲ့ ဝန်ဆောင်မှုပေးနေခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သတင်းစာပိုင်ရှင်များကိုယ်တိုင်ကလည်း အဲဒီလိုအရည်အချင်း မျိုး ရှိဖို့ လိုအပ်တယ်။

ဖိုးသောကြာက ‘ရွှေနိုင်ငံသစ်’ သတင်းစာကို အဲသည် သတင်းစာမူ

အတိုင်း တည်ဆောက်ခဲ့တာ တစ်နှစ် ကြာပါတယ်။ တစ်နှစ်အတွင်း အဲဒီသတင်းစာမူအတိုင်း ရဲဘော်ထက်ကျော်က သတင်းအချက်အလက်တွေကို သူ့ဆောင်းပါးတွေမှာ ပုံပိုးခဲ့တာ တွေ့ကြရမှာ ပါ။ ဒီစာအုပ်မှာ ရွှေနိုင်ငံသစ်မှာ ဖော်ပြခဲ့တဲ့ ရဲဘော်ထက်ကျော်ရဲ့ ဆောင်းပါးတွေထဲက ဆောင်းပါး ၄၅ ပုဒ် ထုတ်နုတ်ပြီး စာအုပ်ထုတ်ထားတာပါ။ ‘စာမြည်း’အဖြစ် ရေးပြရရင် ‘ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး’ ခေါင်းစဉ်ဆောင်းပါးမှာ ‘စစ်တပ်မှာ ရှိကြတဲ့ လူလည်ကြီးများက ဆိုရှယ်လစ် ဝတ်စုံကို ဝတ်ဆင်ပြခဲ့ကြတယ်’ ဆိုတာမျိုး၊ ‘မီးကျိုးမောင်းပျက်၊ အဘိဓမ္မာအစုတ်အပဲ့၊ အယုံအရွဲ့တွေကို စုပေါင်းစပ်ပေါင်းလုပ်ပြီး ပြည်သူလူထုကို ဆိတ်ခေါင်းချိတ်-ခွေးသားရောင်းခဲ့တယ်’ ဆိုတာမျိုး၊ ‘Honest Disagreement is often a good sign of progress’ ‘ရိုးသားဖြောင့်မတ်တဲ့ သဘောထားကွဲလွဲမှုဟာ တိုးတက်ခြင်းရဲ့ လက္ခဏာကောင်းဖြစ်တယ်’ ဆိုတဲ့ အိန္ဒိယခေါင်းဆောင်ကြီး မဟတ္တမဂန္ဒီရဲ့ အဆိုအမိန့် မျိုးတွေအပြင် ‘တစ်ပွဲမှ မနိုင်ခဲ့ဘူး။ ဒါပေမဲ့ ဒီပွဲမှာ တော့ မရှုံးသေးဘူး’ ဆိုတဲ့ ခေါင်းစဉ်ဆောင်းပါးမှာ ‘အရာရာမှာ ပြည့်စုံနေတဲ့ အာဏာရှင်တွေဟာ ဓမ္မတာပဲ အနိုင်ယူသွား တတ်တယ် (အခြေအနေတွေက သူတို့ ဘက်ပါလာအောင် ပရိယာယ်ပေါင်းစုံနဲ့ ဖန်တီးယူနိုင်ခဲ့တာမို့ သူတို့ ပဲ သရဖူဆောင်းနိုင်ခဲ့တာ အမှန်ပဲ)’ ဆိုတာမျိုးတွေ။ သူ့ ဆောင်းပါးတိုင်းမှာ အဲဒီလို ‘ဖလော်’ (Philo) မျိုးတွေ၊ သတင်းအချက်အလက်တွေ ပေးတတ်တယ်။

ရဲဘော်ထက်ကျော်ရဲ့ ရိုးရှင်းစွာ တင်ပြခဲ့တဲ့ ဆောင်းပါးတွေထဲမှာ သမိုင်းဆိုင်ရာတွေ၊ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ တွေ၊ လူမှုရေးနဲ့ စီးပွားရေးဆိုင်ရာတွေက ပြည်သူလူထုရဲ့ မှန်ကန်တဲ့ အဆုံးအဖြတ်တွေကို ဖြစ်ပေါ်စေတဲ့ ‘

တွန်းအား' တွေဟာ အမှန်ပဲဆိုတာ သူ့ဆောင်းပါးတွေအားလုံးကို
ဖတ်ပြီးရင် 'ငြင်းချက်' မရှိနိုင်လောက်ဘူးလို့ ထင်ပါတယ်။

ရဲဘော်ထက်ကျော်ရဲ့ ဆောင်းပါးမျိုးတွေဟာ
စတုတ္ထမဏ္ဍိုင်ဆောင်းပါးတွေ အမှန်အကန်ဖြစ်တယ်လို့ စာဖတ်သူတို့
က မှတ်ချက်ပေး လာပြီ ဆိုရင်တော့ ရဲဘော်ထက်ကျော်စာအုပ်အတွက်
ဖိုးသောကြာ အမှာ စာရေး ရကျိုးနပ်ပါပြီ။ အရှုံးထွက်လို့ ရပ်လိုက်ရတဲ့ '
ရွှေနိုင်ငံသစ်'သတင်းစာတစ်နှစ်တာ ထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့တာလည်း ငွေရှုံးပေ
မယ့် သတင်းစာသိက္ခာအမြတ်ထွက်တယ်လို့ မှတ်ယူလိုက်ပြီပေါ့ဗျာ။

ဖိုးသောကြာ (ခေတ်+မိုး)
အယ်ဒီတာချုပ်၊ ရွှေနိုင်ငံသစ်သတင်းစာ
သတင်းစာဆရာ + စာရေးဆရာ
